

Til § 55

Bestemmelsen i lovforslagets § 55 er ny. Efter forslaget kan ophavsmanden med rimeligt varsel opsiges en overdragelse af rettighederne til udnyttelsesformer, der ikke udtrykkeligt er specificerede i aftalen, når 3 år er forløbet efter det tidspunkt, hvor aftalen er opfyldt fra hans side, og erhververen ikke forinden har iværksat disse udnyttelsesformer. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale, jf. forslaget til § 53, stk. 4.

Forslaget til § 55 skal ses i sammenhæng med forslaget til § 54, hvorefter ophavsmanden har en generel tilbagefaldsret ved erhververens manglende udnyttelse af værket.

Den foreslåede bestemmelse bygger på et forslag fra flertallet i Ophavsretsudvalget i betænkning nr. 1197/1990. Flertallet begrundede forslaget med, at det er vigtigt, at en erhverver ikke kan blokere for uspecificerede udnyttelsesformer uden selv at iværksætte dem. Efter udvalgsforslaget skal bestemmelsen være ufravigelig.

Et mindretal i udvalget har vendt sig imod forslaget om, at bestemmelsen skal være ufravigelig. Efter mindretallets opfattelse har flertalsforslaget i øvrigt et indhold, der gør det vanskeligt at forudse, hvorledes bestemmelsen vil virke i praksis.

Flertalsforslaget om en tilbagefaldsret med hensyn til uspecificerede udnyttelsesformer har fået tilslutning fra bl.a. Fællesrådet for Udøvende Kunstnere og Danske Jazz, Beat og Folkemusik Autorer, der imidlertid har foreslået opsigelsesfristen nedsat til henholdsvis 1 og 2 år. Endvidere har Sammenslutningen af Scenografer, Instruktører og Filmarbejdere støttet forslaget om at gøre bestemmelsen ufravigelig, medens Danmarks Radio finder, at den bør være fravigelig.

Den danske Forlæggerforening, Dansk Musikforlæggerforening og Dansk Industri har generelt udtalt sig mod forslaget.

Kulturministeriet kan tiltræde udvalgsflertallets synspunkter, idet ministeriet dog finder, at forslaget bør suppleres med et varslingskrav i selve lovteksten. For så vidt angår spørgsmålet om ufravigelighed henvises til bemærkningerne til forslaget § 53, stk. 4.

Forslaget til § 55 finder kun anvendelse, såfremt overdragelsen omfatter udnyttelsesformer, der ikke udtrykkeligt er specificerede i en aftale. En udnyttelsesform anses ikke for udtrykkeligt specificeret i aftalen, hvis udnyttelsesformen fremgår af generelle, abstrakte afgrænsninger. Bestemmelsen vil således naturligt finde anvendelse på aftaler, der blot indeholder en henvisning til, at »alle rettigheder«, »den fulde og uindskrænkede overdragelige ophavsret«

eller »enhver ret til mangfoldiggørelse og udgivelse i enhver teknik« er overdraget.

Foreligger der en konkretiseret beskrivelse af den eller de udnyttelsesformer, som omfattes af overdragelsen, finder bestemmelsen ikke anvendelse. Dette gælder fx, hvis den overtagne udnyttelsesform beskrives som »retten til at udgive i bogform«, »retten til udsendelse i radio og tv« eller »retten til at filmatisere«.

Såfremt en aftale specificerer visse udnyttelsesrettigheder, men tillige indeholder mere generelle formuleringer, finder reglen ligeledes anvendelse, men i så fald alene med hensyn til de ikke specificerede udnyttelsesformer.

Forslaget til § 55 giver ophavsmanden ret til at opsiges overdragelsen af de uspecificerede rettigheder, som erhververen ikke har udnyttet inden 3 år, efter at aftalen er opfyldt af ophavsmanden fx ved aflevering af et manuskript til en forlægger el.lign.

Tilbagefaldsretten efter § 55 er betinget af, at ophavsmanden giver erhververen et »rimeligt varsel«. Heri ligger, at erhververen efter ophavsmandens meddelelse skal have rimelig tid til at iværksætte en efter aftalen mulig værksudnyttelse og således opfylde sin udnyttelsespligt. Værket skal ikke nødvendigvis i dette tidsrum være udgivet el.lign. Efter ministeriets opfattelse må det efter omstændighederne anses for tilstrækkeligt, at erhververen træffer rimelige forberedelser til værksudnyttelsen og fremmer denne uden unødigt forsinkelse. Det vil fx kunne være tilfældet ved produktion af større tv-serier og ved opførelse af bygningsværker. Bestemmelsen har til formål at mindske erhververens risiko for et formuetab, som vil kunne opstå, hvis ophavsmanden uden varsel kunne opsiges en rettighedsoverdragelse, som erhververen havde påregnet at gøre brug af og evt. sat set på økonomisk.

Ophavsmandens varsling skal afgives enten op til 3-års fristens udløb eller efter dette tidspunkt. Bestemmelsen kan ikke anses for opfyldt, hvis ophavsmanden allerede ved kontraktens indgåelse eller i begyndelsen af kontraktens løbperiode giver erhververen varsel om, at han vil benytte sig af sin ret til opsigelse. Har erhververen uagtet ophavsmandens meddelelse og varsling ikke udnyttet værket, kan ophavsmanden gøre tilbagefaldsretten gældende i medfør af forslaget til § 55.

Der er ikke i forslaget til § 55 taget stilling til, hvorledes ophavsmanden kan udnytte de tilbagefaldne rettigheder. Den tilbagefaldne udnyttelsesret kan efter omstændighederne efter konkurrenceretlige grundsætninger være begrænset i forhold til erhververens interesser. Forslaget til § 55 har heller